

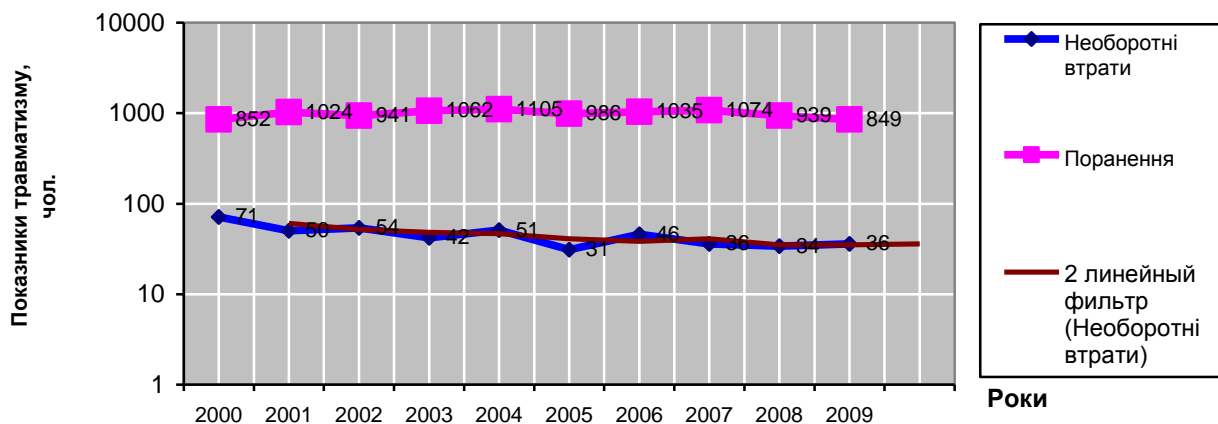
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ОВС

Фоменко І. О. канд. техн. наук(каф. ОПЦБ НТУУ «КПІ»)

*Шиян В.Д. канд. техн. наук (каф. тактико-спеціальної підготовки Академії управління
МВС, полковник міліції)*

Кожного дня працівники правоохоронних органів при проходженні служби, виконуючи службові обов'язки з забезпечення громадського порядку, мають справу з особами, що підозрюються у скоєнні злочину, правопорушниками, злочинцями. Останнім часом намітилась тенденція збільшення числа нещасних випадків, поранень серед працівників ОВС при охороні громадського порядку. І це попри те, що працівники міліції захищені законом, проходять спеціальну фізичну і вогневу підготовку, мають спеціальні засоби захисту, і, як крайній захід, можуть застосовувати вогнепальну зброю (Ст 15¹ [1]). Статистика травматизму в ОВС приведена на рис. 1.

Рис.1. Динаміка травматизму серед працівників ОВС при виконанні службових обов'язків

За статистикою за 20 років незалежності загинуло 988 працівників ОВС і 7 тис. поранено. Крім того, динаміка нещасних випадків не вказує на їх зменшення. Прогноз динаміки показників травматизму та необоротних втрат в ОВС виконаний методом найменших квадратів свідчить про стабільну тенденцію втрат у майбутньому. Заходи безпеки, службова підготовка, що проводиться кадровою службою не дає відчутних результатів тому, що проводиться формально. Аналіз нещасних випадків показує, що є прогалини у вивченні вимог особистої безпеки та порушення вимог забезпечення працівників ОВС спеціальними засобами, тактики їх застосування. Характерним є відомий випадок проведення командно-штабних навчань у 2004

р. на полігоні в с. Ново-Петрівці, коли при використанні шумосвітлової гранати «Заря» було поранено 33 курсантів і працівників ОВС.

Протидія порушенням громадського порядку, терористичним актам повинна базуватися на комплексі вивчення вимог безпеки з контролем зрізу знань. Це вимагає вивчення тактики застосування засобів особистої безпеки [1], розробки ефективних засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) [3]. Різноманітність забезпечення форм громадського порядку і громадської безпеки в умовах росту злочинності, засобів, що використовуються злочинцями диктує необхідність розширення застосування спектру нових спеціальних засобів (СЗ) захисту (як індивідуального, так і колективного), їх вдосконалення і підвищення ефективності.

Регламентується застосування СЗ, їх класифікація [3; 5-6] приведена на рис.2.

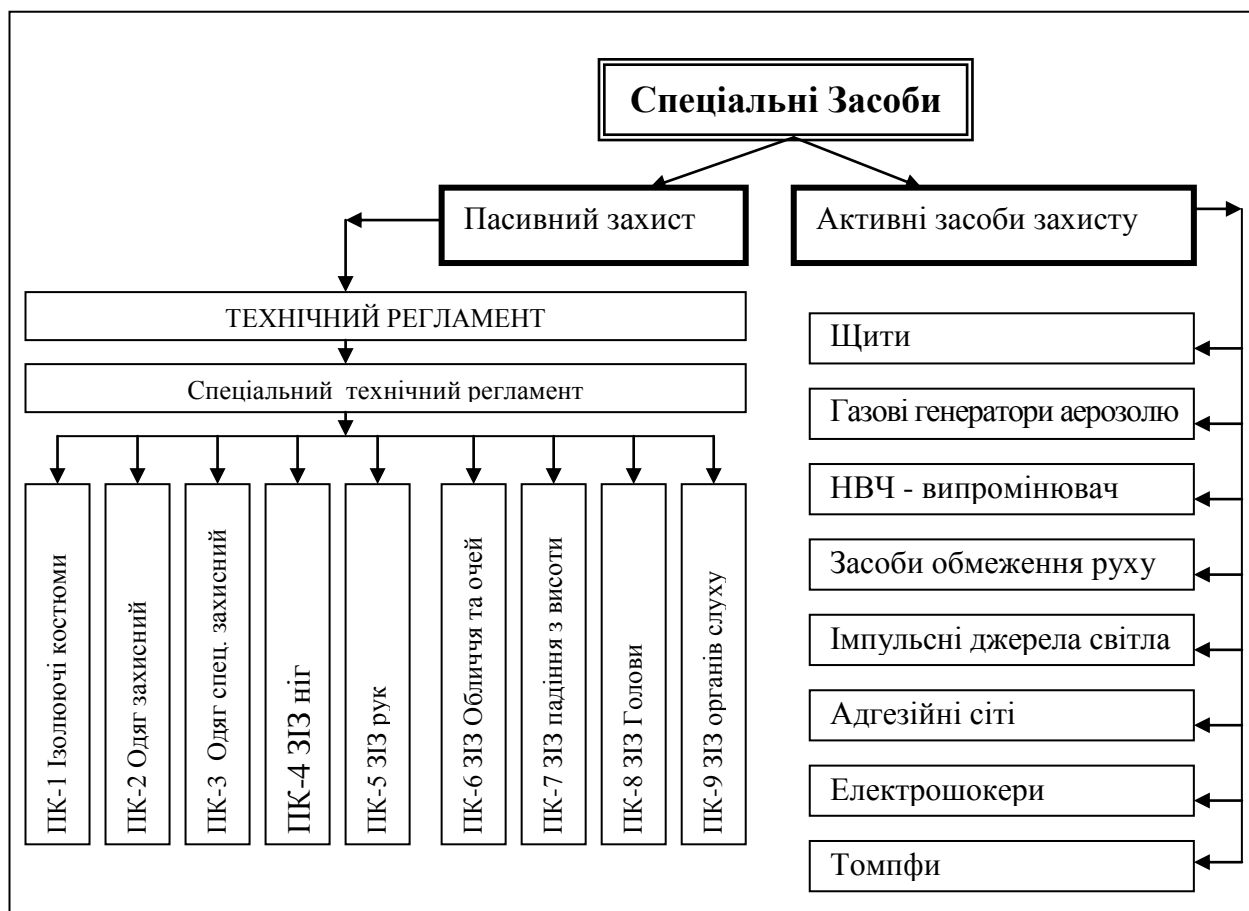

Рис. 2. Схема структури нормативної бази на засоби індивідуального захисту (ЗІЗ)

Спеціальні засоби [3; 4] (оборони) – пристрої, прилади і предмети спеціально розроблені та виготовлені і конструктивно призначені, технічно придатні для захисту працівників ОВС та людей від злочинних посягань,

ураження, локалізації чи обмеження дій правопорушників, подачі звукового чи іншого сигналу тощо, які не мають іншого виробничого або господарсько-побутового призначення, проте можуть мати форми чи зовнішні ознаки пристроїв, приладів і предметів призначених для інших цілей.

За ГОСТ 12.4.011-89 Засоби захисту працюючих класифікуються в залежності від характеру їх застосування на дві категорії: засоби колективного і індивідуального захисту. У Європейському економічному Співтоваристві з питань стандартизації Директивою 89/686/ЄС встановлюються класифікація на ЗІЗ: простої конструкції, що запобігають незначному ризику та складної конструкції, що захищають від середньо- та високо небезпечного ризику. Причому Директива 89/686/ЄС встановлює: 1) загальні вимоги до ЗІЗ; 2) європейські стандарти, що деталізують вказані вимоги, встановлюючи методи контролю.

Спеціальні засоби поділяються на: засоби пасивного захисту і активні засоби захисту. Структура нормативно правової бази на ЗІЗ (рис. 2) передбачає встановлення технічного регламенту, що встановлює загальні вимоги до всіх ЗІЗ та спеціальний технічний регламент, який встановлює загальні технічні вимоги, яким повинні відповідати всі ЗІЗ, а також порядок підтвердження на відповідність нормативним документам

Серед шляхів перспектив розвитку засобів захисту можна виділити наступні:

- 1) вдосконалення традиційних засобів за рахунок застосування нових матеріалів і конструктивних рішень;
- 2) розвиток методики застосування існуючих засобів;
- 3) модернізація засобів захисту з метою додання ним нових якостей;
- 4) створення нових засобів з використанням нестандартних підходів на основі різних фізичних явищ.

Іншими шляхами вдосконалення СЗ є використання інноваційних технологій і матеріалів. Розглянемо проблему підвищення ефективності СЗ за рахунок застосування нових матеріалів і конструктивних рішень, створення нових засобів з використанням нестандартних підходів на основі різних фізичних явищ [7]. Розглянемо інноваційні розробки сучасних куленепробивних жилетів. Їх виготовляють з матеріалів, що складаються з багатошарових тканин з кевлару, тварону й інших синтетичних волокон, здатних гасити енергію кулі (метального снаряду). Однак, трапляються випадки, коли жертва нападу може постраждати від сильного тупого удару, зазнавши ушкоджень життєво важливих органів і як наслідок – летальний наслідок. Допоможуть в такому випадку нові бездефектні матеріали розроблені вченими Центру технологій сучасних матеріалів Сіднейського університету – нанотрубки. Вони мають надзвичайну міцність і еластичність. Коли окремі трубки зближаються, між їхніми стінками виникають міжмолекулярні сили взаємодії. При цьому розсіюється енергія кулі не залишаючи сліду від кулі і не, а куля відбивається у зворотному напрямі.

Висновки

Для зменшення травматизму серед працівників ОВС, безпечного виконання службово-оперативних завдань необхідно підвищити рівень вивчення

вимог безпеки та тактики застосування спеціальних засобів, розробляти більш надійні, безпечні спеціальні засоби і засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) [7].

Великі надії спеціалістами з СЗ покладаються на нові матеріали: фуллерени та графени. Це матеріали з графіту товщиною в один атом. «Бутерброд» з декількох шарів тканини дозволяє створити надміцну тканину, яка буде мати малу вагу. Такий матеріал можливо використати при виготовленні спеціальних засобів: шоломів, касок, щитів, одягу тощо, а також використовувати за конверсією у народному господарстві.

Список літератури

1. Про міліцію: Закон України від 20.12.1991 р. №565.
2. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці» від 21.11.2001 №229 .
3. Наказ МВС України від 30.03.1991 р. №118 «Про виконання постанови Ради міністрів Української РСР від 27.02.1991 р. №49: Про затвердження Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку в Українській РСР».
4. Лоторєв В.О., Михальов В.О., Чайка І.В., Донченко С.О. Засоби індивідуального бронезахисту: Метод. Рекомендації /В.О. Лоторєв// – К.: РВВ МВС України, 2001. – 24 с.
5. Шиян В.Д. Застосування спеціальних засобів при забезпеченні громадського порядку, проведенні масових заходів: аналіз, методика, тактика /Шиян В.Д., Сторожук І.П. //Науковий вісник Академії управління МВС. –2010. – №4. – С. 122-128.
6. Шиян В.Д. Тактика застосування аерозольних генераторів при проведенні заходів забезпечення громадського порядку/ В.Д. Шиян// Сучасна спеціальна техніка. - №3, 2009. – С. 16-26.
7. Фоменко І.О. Використання аварійно-рятувального інструменту у надзвичайних ситуаціях/ Ігор Фоменко, Василь Шиян// Нафтова та газова пром-сть. – 2000. – №5. – С.61-62.